

## Abonamentele

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 2 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună  
mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 3 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 7 fl., 1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 fr.,  $\frac{1}{2}$  an 20 fr., 1 an 40 fr.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,  
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,  
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:  
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.  
Manuscripte nu se înapoiază.

La  
Abonament nou  
pentru  
Octombrie—Decembrie a. c.,  
cu prețurile însemnate în capul foii,  
învită  
Administrațiunea ziarului  
„**Tribuna**“.

Abonamentele se fac cu multă lesnire  
atât în Monarhie cât și în România prin  
mandate postale (*Posta utalvány — Post-  
Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie  
pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sunt rugați a ne  
comunica eventual pe lângă localitatea,  
unde se află, și **posta ultimă**; ear'  
domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi  
pe mandatul postal **adresa tipărită**  
dela fașile, în cari li s'au trimis ziarul  
până acuma.

Sibiu, 20 Septembrie st. v.

În afară este pace și în lăuntru sfă-  
dire. Aceasta este semnătura, care o dă  
mesagiul regesc situațiunei generale a țe-  
rilor de sub coroana Stului Stefan.

Timpul păcii în afară este scump,  
el trebuie folosit spre înflorirea materială  
și morală a statului; trebuie înlăturate  
relele din lăuntru; trebuie căutat ca po-  
poparele, care locuiesc împreună, să gă-  
sească egală mulțumire.

Acesta este înțelesul cuvintelor cu  
care Maiestatea Sa se adresează către noii  
noștri legiuitori.

Ori-cine trebuie să primească cu de-  
plină satisfacțiune aceste sfaturi părintesci,  
ce vin dela înălțimea tronului.

În adevăr, pentru-ca statul nostru să  
poată prospera este indispensabil, ca di-  
versele popoare ce locuiesc împreună să-și  
găsească mulțumirea și prin mulțumire să  
se stabilească iubirea reciprocă, care este  
cea mai trainică temelie a statului nostru.

Dar aceasta este tocmai aceea, ce  
Românii în totdeauna au dorit. Dela în-  
ceputul erei dualiste și până în ziua de  
astăzi Românii nu s'au luptat, decât spre  
a ajunge prin egala îndreptățire la adevē-  
rata înfrățire între popoarele din statul  
nostru.

Purtatu-s'au și politici maghiari tot  
astfel față cu noi? Există la noi egalitate  
în drepturi și în datorii, spre a avē egală  
mulțumire?

Credem de prisos a mai înșira toate  
necazurile ce avem să suferim din cauza  
nedreptăților ce ni se fac. Realitatea este  
atât de isbitoare, încât ori-ce om, care  
voiesce să o cunoască o poate cunoaște.

Ei, dar toată lupta pentru adevăr și  
dreptate este zadarnică, când cineva își  
închide ochii de bună voie spre a nu  
vede realitatea.

Sferele conducătoare ale Maghiarilor,  
amețite de puterea ce le oferă poziția lor  
avantagioasă în stat, aleargă după nălu-  
ciri, fără să mai țină compt de popoarele

nemaghiare. Statul pentru ele nu este  
decât un monopol al rassei maghiare, și  
n'are altă menire, decât de a consolida  
rassa maghiară și a îngrijii, ca ea să pros-  
pereze.

De sine se înțelege, că noi Românii  
în asemenea împregiurări nu putem fi  
mulțumiți și nemulțumirei noastre n'am  
lipsit de a-i da cea mai fidelă expresiune.

Maghiarii o știu prea bine aceasta.  
Porțile parlamentului s'au deschis,  
totul atârână acum dela cei chemați a  
chibzuî și hotări asupra mijloacelor celor  
mai nimerite spre a face să înceteze ne-  
mulțumirea.

Dovedi-vor membrii parlamentului  
ungar de astădată mai multă înțelepciune  
politică?

Ne îndoiim foarte mult, ba putem  
spune cu toată siguranța că drumul ce  
l-au urmat, îl vor urma și de acum  
înainte.

Discursurile fraților Tisza și lungile  
comentare ale pressei oficioase și semi-ofi-  
cioase ne-au indicat deja drumul, pe care  
guvernul voiesce să apuce spre a face să  
înceteze nemulțumirea, care domnesce între  
diversele popoare ale statului ungar.

În loc de a căuta mulțumirea prin  
înlăturarea cauzelor, care fac ca popoarele  
nemaghiare să fie nemulțumite, guvernul  
voiesce să facă fericirea patriei prin înă-  
bușirea glasului celor nemulțumiți.

Puterea o are, majoritatea îi este asi-  
gurată, facă și aceasta, și o va și face de  
sigur, dar bine să se știe că poporul ro-  
mân este nemulțumit și că astupându-i-se  
gura, nemulțumirea va deveni și mai mare.

Nemulțumirea este un sentiment, care  
prin violență nici odată nu se va pute  
stîrpi, afară dacă nu cumva se intențio-  
nează stîrpirea a însuși poporului ce se  
află în suferință.

De aceea noi în același timp când  
primim cu deplină satisfacțiune cuvintele  
mesagiului regesc, în care se exprimă do-  
rința de a vedē diversele naționalități în  
egală măsură mulțumite, nu putem  
ascunde temerea noastră pentru viitorul  
patriei, când guvernul tinde a traduce în  
practică bunele intențiuni ale monarhului  
prin măsuri potrivite de a înăsprî și mai  
mult situațiunea internă deja încordată.

Monarhul, ca părinte care iubesc  
de o potrivă pe fii sei, dorește mulțumirea  
generală, ear nu nemulțumirea generală,  
și dacă în mesagiu se vorbește de ațitări,  
care conduc la frecări între naționalități,  
apoi aceste ațitări numai Românilor nu li  
se pot pune în sarcină.

Poporul român a fost și este un ele-  
ment de ordine și dacă el astăzi se află  
în luptă cu cei ce au puterea în mână,  
lupta i este impusă de către acestia, ne-  
socotindui-se drepturile ce i se cuvin.  
Aplice-se cu sfințenie legile în vigoare și  
dee-li-se Românilor înfrîurirea ce le com-  
pete în afacerile publice și atunci va dis-  
pare și nemulțumirea poporului român.

Nu noi provocăm, noi sîntem cei

provocați. Sîntem jigniți în pacinica  
noastră desvoltare ca Români, datori sîntem  
să ne apărăm, și ne vom apăra, în mar-  
ginile ce ne dă legea.

Voim adevărata egală îndreptățire, o  
voiesce și monarhul, voiască-o și gu-  
vernul.

De am fi dis într'un ceas bun spre  
ridicarea binelui, gloriei și strălucirii tro-  
nului și patriei!

## Revistă politică.

Sibiu, 20 Septembrie st. v.

Dieta croată s'a deschis la 30 Sep-  
temvrie n. dându-se mai ântăiu cetire ur-  
mătorului rescript regesc adresat Banului  
Khuen-Hedervary: „Închiidându-se la 15  
Iulie periodul legislativ al dietei trecute,  
în urma propunerii d-tale am găsit de  
cuvîntă a convoca noua dietă a regatelor  
noastre Croația, Slavonia și Dalmația pe  
30 Septembrie în capitala țerei, Agram,  
și a te însărcina pe d-ta, ca dând cetire  
rescriptului nostru regesc de deschidere,  
să declari în numele nostru această dietă  
de deschisă“.

Banul fiind apoi adus de o deputa-  
țiune în sala dietei a cetit următorul res-  
cript regesc de deschidere:

„Noi Francis Iosif I din mila lui  
D-șeu etc.

„Când am convocat dieta prin res-  
criptul nostru regesc dela 18 Septembrie,  
am urmat îndemnului inimei noastre pă-  
rintesci, de a da credincioșilor mei cât  
mai curînd ocaziune de a conlucra în  
mod constituțional la regularea afacerilor  
publice ale țerei. Prin pactul încheiat  
între regatul nostru Ungaria și regatele  
noastre Croația, Slavonia și Dalmația li s'a  
asigurat regatelor reprezentate de d-voastră,  
iubiți credincioși, naționalitatea, constitu-  
ționalitatea și autonomia sub garanțiile  
condiționate de unitatea de stat a țărilor  
coroanei ungare și li s'a întemeiat în do-  
meniul dreptului public o pozițiune, care  
vê deschide un câmp larg pentru desfășu-  
rarea unei activități durabile și folosi-  
toare. Dela exercitarea acestei activități  
în conformitate cu legea, dela aprețierea  
justă a împregiurărilor reale, a exigen-  
țelor comunității de stat va atârna în  
prima linie, pentru ca numita lege fun-  
damentală, sau cu alte cuvinte uniunea  
consacrată în timp de mai mulți secol  
cu regatul nostru Ungaria să aducă tot  
mai multe foloase regatelor Croației și  
Slavoniei, foloase, care — sîntem siguri  
— prin bună voință dintr'o parte și din-  
tr'alta vor pute înlătura neînțelegerile  
trecătoare.

„De aceea, basați pe numita lege fun-  
damentală, ca basă sigură, veți pute iubi-  
ții mei credincioși să ve apucați cu con-  
știința liniștită de lucrarea roditoare, pri-  
vitoare la desvoltarea priincioasă a stărei  
publice în țară, privitoare la promovarea  
progresului spiritual și al bunei stări  
materiale a iubitelor noastre regate Croația  
și Slavonia.

„În direcțiunea aceasta, împreunarea  
fostului teritoriu grănițesc cu Croația și  
Slavonia și prin aceasta cu țările coroanei  
ungare reclamă, ca aceste părți de țară,  
împreunate de fapt, prin dispozițiuni le-  
gale să se contopească într'un corp or-  
ganic și ca să fie o singură lege electorală  
pentru întreaga țară. Chiemarea guver-

nului nostru prin urmare va fi de a vē  
presenta proiecte de legi în această pri-  
vință și totodată a vē înainta socotelile  
în privința economiei anilor trecuți și alte  
proiecte de legi menite a da țerei o des-  
voltare pacinică și liniștită.

„Înainte de toate, iubiți credincioși,  
trebuie să ve îngrijii de a alege numărul  
prescris de deputați pentru dieta comună  
a țărilor coroanei ungare, cari deputați  
vor avē să conlucra la alegerea membrilor  
pentru delegațiuni și să-și dee părerea în  
privința importantelor proiecte ale guver-  
nului comun.

„În starea de tranziție, în care se află  
iubitetele noastre regate Croația-Slavonia, în  
cât privesc împreunarea menționată a  
fostului teritoriu grănițesc, veți avē pro-  
bleme importante de rezolvat și nu ne  
îndoiim, că veți căuta să rezolvați aceste  
probleme cu spiritul înțelepciunei și al  
moderațiunei și cu aceea liniște și demni-  
tate, care se cuvine unei corporațiuni re-  
presentative. Prin o asemenea soluțiune  
prudentă a problemei patriotice, îmi veți  
da, iubiți credincioși, dovedi nouē de cre-  
dință și alipire către noi și de iubirea de  
patrie.

„De aceea în firma credință, că  
d-voastră ca membri ai corpului legiuiri-  
tor, veți premerge cu respectul datorit  
legilor sancționate de noi și condus de  
dorința, ca binecuvîntarea lui D-șeu să  
însoțească lucrarea d-voastră basată pe  
lege, declarăm dieta regatelor Croația,  
Slavonia și Dalmația de deschisă.“

**Inaugurarea căii ferate Arlberg**  
a fost foarte rău privită de către Italia.  
Deocamdată traficul italian nu va suferi,  
și Brindisi va rămâne tot portul favorizat  
pentru expedițiunile comerciale către Orient;  
dar când, după câțiva ani, această linie  
de drum de fer va fi unită cu acele sēr-  
besci și turcesci, și când Salonicul va fi  
punctul de căpetenie al debușeurilor,  
situațiunea economică a Italiei va fi  
grav compromisă. Și aceasta nu va fi  
tot. În Grecia se studiază proiectul  
construirii unui drum de fer, care să lege  
Atena cu Salonicul, astfel că Pireul va  
deveni cap de linie în direcțiunea Egiptu-  
lui, Indiei și a Chinei. Nu numai co-  
merciul Răsăritului, dar încă toate trans-  
acțiunile întocmite cu dînsul se vor efectua  
prin această cale, astfel că curentul co-  
mercial, care se îndreptează către apus,  
va trece atunci prin Grecia, Turcia, Austria  
și Elveția, pentru a ajunge la Paris, Londra,  
Anvers și Amsterdam. Italia va fi astfel  
redușă la un fel de înfundătură, care nu  
va mai pute desfășura nici o activitate pe  
acest tērēn și va asista — fără de nici o  
putere de îndreptare — la ruina intereselor  
și relațiunilor sale comerciale cu lumea  
orientală. Este dar foarte natural ca în-  
treaga presă italiană să fie foarte îngrijată  
de o astfel de situațiune, și să-și dee  
osteneală să caute o soluțiune favorabilă  
mai înainte de ce pericolul ar bate la ușă.  
Lucrul este greu, cu atât mai greu cu cât  
ori-ce scurtare de cale, ori-ce ușurare de  
taxe, vine firesc în ajutorul traficului, care  
trăiesce dintr'însele și se trage mai bucuros  
cătră ele pentru a realiza mai întinse  
foloase.

În vederea apropiatelor alegeri pentru  
**parlamentul german**, toate partidele din  
Germania și-au publicat programele lor.  
Cea mai recentă dintre toate este progra-  
ma conservatorilor, adică a aderenților  
lui Bismarck, din care estragem pasagele  
mai importante, cu atât mai mult că ea

are să fie programa viitoarei sesiuni parlamentare.

Urmarea reformei sociale, dîc conservatorii în programa lor, rămîne una din sarcinile cele mai urgente ale parlamentului, fiind-că dela ea atîrnă putința de a se abroga legile esecptionale, create în vederea pericolului comun provocat de democrații-socialiști.

Păstrarea unei puternice și solide clase de țărani și meșteșugari este una din țintele cele mai serioase ale unei politici sociale pozitive. Realizarea acestui scop va opri decăderea inteligențelor clasei mijlocii din orașe și sate.

Experiența făcută cu tariful vamal din 1879 (protecționist) confirmă dreptatea sistemului de politică economică, care consistă în a acorda protecțiunii naționale o ocrotire puternică și militează în favoarea păstrării acestei sisteme.

Mulțumită venitului dat de impositele indirecte, neatîrnarea financiară a imperiului e asigurată și echilibrul e stabilit în bugetul fiecărui stat federal. Crescerea acestui venit a făcut cu puțință reducerea imposibilității direct.

Programul promite reducerea sarcinilor comunale și scolare, reducere care se va face posibilă prin sporirea taxelor asupra spiritoaselor și prin punerea de taxe asupra operațiunilor de bursă.

În ce privește politica colonială, conservatorii promit principelui de Bismarck ajutorul lor pentru favorizarea creării de colonii.

## Archiducele Rudolf la Sinaia

Cetim în „Românul“:

„Sinaia, în 15 Septemvrie 1884.

Astăzi de dimineață la oarele 9 M. S. Regele, A. S. Archiducele Rudolf, însoțit de d-nii D. Sturdza, baron Saurma, baron Hugo de Saurma, Furduescu, prefectul de Prahova, maiorul Șomănescu și de mai mult de 200 vînători țărani și bătași, au plecat la vînătoare de urși la Poiana-Țapului.

M. S. Regina cu A. S. principesa Stefania au însoțit până la Poiana-Țapului pe Augustii lor soți.

Se hotărîse a nu se face vînătoare decît de urși.

Din cauza însă a artișicilor de Joi seara, toți urșii fugiseră din munți. Unul însă a trecut la o mică distanță pe dinaintea Alteței Sale Archiducelui, care n'a tras în el, fiindu-i teamă să nu împusce cățiva bătași cari se aflau pe aceeași linie în fața sa.

M. S. Regele cu A. S. Archiducele Rudolf s'au întors în Sinaia, însoțit de o numeroasă suită la oarele 6 seara.

La oarele 7 a urmat prânzul la care au luat parte dl D. Sturdza, cu d-na Zoe Sturdza,

d-nii baroni de Saurma, generalul Crețeanu și dl Mayr.

La oarele 9 s'a executat retragerea cu facile și torțe în fața castelului Peleş, de cele două musici aflate în Sinaia și de soldații batalionului al 2-lea de vînători.

16 Septemvrie.

Astăzi la oarele 10 dimineață MM. LL. Regele și Regina, AA. LL. II. și RR., cu suitele Lor, au venit la mănăstire să asculte sfînta liturghie și corul bisericeii Domnița Balașa, adus din București.

La intrarea în biserică, Maiestățile Lor și Augustii Lor oaspeți au fost întîmpinați de stărușul mănăstirii, îmbrăcat în odajii, și de d-nii Sturdza, Saurma, Mayr, general Crețeanu, baron de Hertz, de Saltzberg, căpitan Schneider, toate notabilitățile aflate în Sinaia, precum și de un număr public.

După terminarea liturghiei, M. S. Regele și Augustul seu oaspe, au plecat la barace unde au trecut în revistă batalionul al 2-lea de vînători, care, cu această ocaziune, a executat mai multe mișcări.

M. S. Regele, pe deplin satisfăcut, a plecat cu oaspele seu la castelul Peleş.

La oarele 1, s'a servit dejunul, la care, pe lîngă persoanele de ieri seară, au mai luat parte și d-nii general Fălcoianu, baronul de Saltzberg, primul secretar al legațiunii austro-ungare, și căpitanul Schneider, atașat militar.

Plecarea Altețelor Lor I. I. și R. R. Archiducele Rudolf și principesa Stefania era fixată la oarele 5 seara.

Încă dela oarele 4, un număr public se adunase în gară, așteptând sosirea Altețelor Lor.

Batalionul al 2-lea de vînători era înșirat în ordine de bătaie pe peronul gării, avînd muzica regimentului al 4-lea de infanterie în capul seu.

Toată Sinaia era din nou împodobită cu verdeață, steaguri române, austriace și belgiane.

MM. LL. Regele și Regina cu Augustii călători veni în gara Sinaia la oarele 4 și jumătate, și după ce Maiestățile Lor și Altețele Lor se întîrîsură câteva momente cu cei preșinți și M. S. Regele cu A. S. principesa Rudolf trecu în revistă batalionul, luără cu toți loc în trenul regal, care la 5 oare porni spre Predeal.

Acî o numeroasă mulțime aștepta sosirea trenului regal, care intră în gară în aclamațiunile tuturor.

După ce AA. LL. II. și RR. archiducele Rudolf și principesa Stefania se mai întîrîsură câteva momente cu cei preșinți, Altețele Lor se îmbrățișară cu Maiestățile Lor și apoi se suiră în trenul imperial.

Semnul de plecare a trenului a fost suirea Altețelor Lor.

Trenul imperial eși din gara Predeal la oarele 5 și 50 minute în strigătele de ura ale mulțimii.

Maiestățile Lor, Regele și Regina, însoțite de d-nii Sturdza, Saurma, R. Mihai, generalul Fălcoianu, Crețeanu, d. G. Cantacuzino, etc., se întoarseră în Sinaia, cu trenul regal, la oarele 6 și 45 minute.

M. S. Regele după ce trecu din nou în revistă batalionul al 2-lea de vînători se sui în trăsură și plecă cu M. S. Regina la castelul Peleş.

## Procesul nostru cultural.

(Discurs prezidențial rostit de dl Iosif Vulcan la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, în Arad la 27 Septemvrie st. n. 1884.)

Onorabilă adunare generală!

Ca reprezentant al comitetului Societății pentru fond de teatru român, în numele aceluia, am onoarea a vă saluta pe D-voastră întruniți în această adunare!

Cu bucurie am venit la D-voastră, căci am fost convins că numeroasa clasă inteligentă, dimpreună cu poporul luminat și cu dare de mînă din aceste părți, va întîmpina cu căldură scopul ce urmărește Societatea noastră.

Dar cu bucurie și mai mare pot să constat acum, că convingerea mea nu m'a înșelat. Am plăcere să văd în această sală o prea frumoasă adunare, compusă din bărbați de felurite condițiuni sociale, din numeroși reprezentanți ai poporului, și — unde se lucrează pentru cultură, nici femeile nu pot să lipsească.

Da, onorabilă adunare generală, scopul Societății noastre e cultural. Aședămîntul ce vom să întemeiem are menirea să răspundă cultură; căci după biserică și școală, teatrul este mijlocul cel mai puternic întru atingerea acestui scop. Un adevăr acesta, recunoscut de toată lumea civilisată. De aceea statele înființază teatre și le dau subvențiuni mari.

Dacă dar e vorba de cultură, nici noi Românii nu putem hesita, ci trebuie să grăbim a ne aduna din toate părțile să ne dăm sprijinul pentru răspîndirea ei. Astăzi cultura e pâinea de toate zilele, fără care nici un popor nu poate să trăiască; acesta e scutul lui în furtunile viitorului: aceasta e scara pe care se poate urca la nemurire.

Sub înfrîurirea acestei convingeri, este foarte instructiv să ne întrebăm: cum stăm noi Românii din Austro-Ungaria cu cultura?

Făcut-am vr'un progres?

Care ne sînt prospectele în viitor?

Dacă vom studia condițiunile în care am trăit și din care multe ne împresoară până în ziua de astăzi: va trebui să răspundem că am făcut progres.

Ni se poate dice, că progresul acesta e mic, că nu-i mulțumitor: dar nu ni se poate contesta, că totuși am înaintat.

Și dacă cei ce ne desconsideră, vor aprea, toate neajunsurile, ba și pedecile de tot felul cu care avurăm și mai avem a ne lupta: vor căuta să se mire, că sîntem și acolo unde am ajuns.

Însă ca să putem proba rezultatul mult puțin al stăruințelor noastre culturale, caută să ne întoarcem privirea în trecut. Să vedem cum am stat noi pe la începutul veacului de acum, înainte cu 50—60 de ani? Să comparăm situațiunea noastră culturală de atunci cu cea de acum! Să ne examinăm, ce am avut noi atunci și ce avem acum?

Vom începe la biserică, primul factor al civilizațiunii. De aci datează și începutul culturii noastre. Primele rațe ale deșteptării intelectuale ne veni de pe terenul bisericesc, căci numai singur acela a putut să ofere tinerimei noastre traiu și carieră.

Leagănul acestei deșteptări a fost Ardealul; ear isvorul — cele două episcopii de acolo. Ele au trimis tinerii la școlile înalte din Roma, Viena și de prin alte orașe să studieze teologia. De acolo se întoarseră apoi Șincai, Maior și Clain, cari făcură istoriografeii noastre moderne, și dimpreună cu alții de ambele confesiuni, puseră temelul renascerii naționale.

Într-aceste școlile din Blaj ne deteră bărbați cu știință; de acolo o schinteie sbură la Oradea-mare, și aședându-se în scaunule piscopesc, aprinse la Beiuș un nou focar de cultură, înființă gimnasiul din care a eșit aproape toată generațiunea actuală ce scie carte în părțile celor trei Crișuri.

Asupra bisericeii române din părțile aradane și bănățene plana atunci un nor greu, hierarchia sîrbească, ce ținea în lanțuri grele spiritul culturii noastre naționale și opria ori ce avînt al idiomului românesc.

În aceste zile de grea cumpănă, orisonul se lumina numai de fulgerile fabulelor lui Cichindeal, care isbia în cei ce tindeau a răpi ceea ce strămoșilor noștri le era mai scump decît viața și dedea inimă turmei apăsate.

Și pe cînd școlile dela Blaj și Beiuș își îndeplineau înalta lor misiune, în orașul Arad se deschide preparandia română, care, ca și farul în mijlocul valurilor nimicitoare, conducea la liman pe cei însetați de cultură.

Preparandia din Arad are frumoase pagini în istoria culturii noastre. Chiar și înființarea ei este monumentul unei virtuți naționale. Regimentele românesce escalară cu bravura lor în resbelul în contra Franciei, sub împăratul Francisc I. Monarchul voind să fie recunoscător, încuviință la 1812 înființarea unei preparandii române în Arad. Aceasta deschisă, profesorii: Iosif Iorgovici, nepotul de frate al renumitului autor al „Observațiunilor despre limba română“; Constantin Loga Diaconovici, care a scris o gramatică română și Ioan Mihuț, în frunte cu Dimitrie Cichindeal, arboraseră drapelul științei. De acolo a resunat puternica exclamațiune a lui Cichindeal: „Mintea! ... Mărită nație românească! ... Mintea! ... Când te vei lumina cu învățăturile ... mai aleasă nație nu va fi pe pămînt înaintea ta!“

Acest strigăt electriză românimea din aceste părți. Corpul național amorțit prinse viață nouă. Luptele pentru cultură începură. Moise Nicoară combătî pe de-a-una cea mai mare a desvătării naționale, ierarhia sîrbească, fiind salutat cu bucurie de toți Românii.

În părțile bănățene Paul Iorgovici luă în mînă stindardul eliberării, și luptă până la cea din urmă resuflare. Eară mai tîrziu Bojincea apucă condeiul smuls prin moarte din mînile lui Petru Maior.

O strălucită pleiadă de bărbați, adevărate stele pe orisonul culturii noastre în trecut. Ei au pus fundamențul, al lor este meritul că astăzi putem vorbi de progres.

Despre dinșii a dîs Heliade: „Cetiți, tinerilor, pe Paul Iorgovici, Petru Maior, Cichindeal, Șincai, și veți învăța într'însii și limba voastră și ceea ce au fost moșii voștri, și ceea ce veți pute fi, de veți urma învățăturile lor!“

De atunci și până acum a trecut un timp îndelungat... Apostolii culturii noastre au devenit mai toți și martirii noștri. Dar sîngele lor

## Foița „Tribunei“.

### Balul român din Arad.

Reproducem în traducere după diarul cuotidian din Arad „Arad és Vidéke“ descrierea balului român ținut cu ocaziunea adunării pentru fond de teatru român, pentru a da cetitorilor o descriere făcută de un diar maghiar, scăpată din peană cu voie sau fără voie, dar de sigur sub impresiunea unui succes frumos:

Primele rîndurile au apărut. 'Și-au făcut cuib în sala cea mare dela „Crucea albă“ și au cîrîpit toastele în limba română.

— Bine au făcut.

În această lume a timbrelor, în care executorii de dare sînt mai mulți decît contribuabilii și romanticitatea e pe cale de a apune, — fîi cade bine dacă zoresce puțin — românism.

Românismul și așa tînuiesce mult în sine din timbrul romanticității.

Se deșteaptă cu pietate la suvenirea dulce a trecutului național. Păstrează cu credință moștenirea primită și se nusesce a o lăsa nevătămată din generațiune în generațiune.

Își dispută cu mândrie originea; onorează cu conștiință deplină amintirea vitejilor sei, își apără cu curagiu limba sa, și grijește cu jalușie datinile proprii. Se cugetă cu bucurie la strălucirea trecută și fantășînd se cufundă în tainele viitorului.

Dar meritul cel mai mare al lui e că cresce cu laptele mamei sale muieri frumoase — de o potrivă în timpuri bune și rele.

Dacă s'a îndoit cineva despre aceasta el s'a putut încredința asupra adevărului la balul român dela 28 Septemvrie, care a fost cel dintăiu bal al anutimpului acestuia.

La 9<sup>1/2</sup> ore societatea care consista exclusiv din element românesc, — era completă. Publicul des undula prin sala splendid iluminată, neforțat, vesel — ca o familie mare care s'a adunat la o altă bucurându-se de revedere, gustând plăcerea fără a o — tînuu.

Quadrilul prim 'l-au jucat în 3 coloane, de toate 60 de părechi care număr n'a scădît nice după pausă.

Damele în general s'au prezentat în toalete foarte alese și cu gust; dintre ele 13 purtau costum național, care strălucia minunat la lumina parei de gaz și oferia un tablou colorat de tot interesant și plăcut.

Efectul costumelor scumpe și colorate 'l-au mărit cu deosebire jocurile naționale. Aceste erau reprezentate în ordinea de dans în număr prevalent și au contribuit mult la buna dispoziție. Jocul românesc e unul dintre cele mai expresive jocuri naționale. El începe cu o demnitate ceremonioasă, ca jocurile religioase, pe care Romanii le executau în giurul altarului. Muzica le acompăniază cu un rytm exact. La început în tempo

vioiu; preumblările sînt legănate trecînd apoi în rondouri mai repeși. Sunetele muzicii sînt din ce în ce mai puternice.

Picioarele se învîrt în tact mărunt pe padiment; jucătorul cuprinde mijlocul damei sale, carea acum se leagănă pe brațul lui, acum se depărtează. Patimă, dor, șireție — caracterisează singurările mișcări. În ochii cavalerului se aprinde para patimei pofitoare și se încearcă a atrage la sine cu nedumirire pe jucătoarea sa. Damei peptul îi saltă, obrazul i roșesce, talia-i sveltă se leagănă în dreapta și în stînga până ce — ne mai putînd rezista unui curenț magnetic — se aruncă în brațele jucătorului, însuflețită, uitînd de sine, ca și cînd ar voi să se nimicească în farmecul clipitei. — Un aspect periculos e acesta, încă și pentru cel mai flegmatic englez.

La oarele 11<sup>1/2</sup> înainte de pausă au intrat în sala cea mare — 10 bărbați. Ei au venit doi cu doi. Calfe de industriei din Arad, cari au venit să dovedească cu mărturie vîdute, că și ei sînt cultivători neoboșiți ai jocului național. Erau îmbrăcați în pantaloni albi strîmți. Cămeșile erau lîngi mai până la genunchi, brodate în color, legate la grumași cu sinoare cu ciucuri. Mijlocul era incins cu brăe naționale roșii, albe și vinete. (Vor fi fost roșii, galbene și vinete. Red.) Picioarele erau încălțate cu sandale roșii brunete legate cu curele. La sandale și pulpele picioarelor aveau legate zurgalae, cari sunau la

tot pasul. Pe cap purtau cușme înalte de pele neagră de mel în forma șepcilor frigiane. Feciori tineri, viguroși ca oțelul, cu pași elastici, a căror intrare a salutat-o întreg publicul cu strigări entusiastice de „să trăiască“.

Muzica a început a cănta, publicul a format cerc, societatea celor 10 a pășit în mijlocul cercului și a început jocul. Un vîtav, care se deosebia de soții sei prin o bandieră lată în corolile naționale — a eșit la mijloc, a executat înainte cîte o figură, pe care la un semn dat au imitat-o jucînd ceilalți 9 tovarăși. Astel s'au produs „Bătuta“ și „Călușul“, care cel din urmă — după părerea Românilor — e suvenirea lor cea mai caracteristică romană. Acesta se executa și în giurul altarului deștept Venus.

Au fost executate cu totul vr'o 16 figuri, dintre cari unele au fost aclamate de publicul privitor entusiasmă cu aplause și strigări de „să trăiască!“

Sub decursul pauzei a căntat muzica lui Nagy Jozsi arii românesce; a jucat și o mestecătură de csárdás.

Pre la oarele 4 dimineață balul încă decurgea cu însuflețire; parola era: până în ziua dalbă. Numele damelor, cari au luat parte urmează mai la vale.

Cerem scuse, dacă din greșeala corespondentului s'a lăsat afară vre un nume.

s'a prefăcut în semēta deșteptării noastre... Ne-am trezit și am făcut un pas înainte...

De atunci și până scuma cele două episcopii din Ardeal ajunseră două mitropolii, a treia se ridica în Bucovina, se mai înființară alte trei episcopii, domnia ierarhiei s'însușește se curmă și biserica luă un avânt. Astăzi avem șase seminarii teologice, în ele profesori de cultură înaltă; mai trimitem tineri la teologie și în străinătate: avem un cler superior celui din România.

Pe terenul școlar progresul nostru se manifestează prin: 4 gimnasilor complete și unul inferior, vreo 2 internate pentru băieți, 6 preparandii, vreo 10 școli normale, o școală comercială, una reală și preste vreo două mii de școli sătesci.

În timpul mai nou conducerea culturii noastre se îndreaptă și în favorul sexului femeiesc. Începurăm să înființăm și școli de fete, între care cea de frunte este a Reuniunii femeilor române din Sibiu; tot acolo Asociațiunea transilvană va întemeia în curând o școală superioară de fete, spre a răspunde astfel la o generală trebuință națională.

Aci este locul să accentuăm înaintarea noastră pe terenul asociațiilor, căci ele, surori dulci ale școlii, dau mână de ajutor acesteia întru împlinirea misiunii sale.

În frunte porniră femeile. Ele înființară prima reuniune filantropică-culturală și anume la Brașov. Esemplul frumos fu imitat și în alte părți, încât astăzi avem asemenea reuniuni la Sibiu, Blaj, Făgăraș, Abrud, Zernesci, Mediaș, Selagiu, Arad și Sătmăr.

Între aceste bărbai de înfrurire au înființat Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, care a întrebuințat până acumă deci de mii de florini pentru scopuri culturale.

În Bucovina asemenea s'a înființat o societate, care, deși cu mai puțin succes, nu încetează de a ținde la scopul ce și-a fixat.

A treia asociațiune s'a făcut la Arad, care — se speră — va realiza și ea ideea înființării ei!

Toate asociațiunile aceste și-au manifestat activitatea cu deosebire în ajutorarea materială a tinerimii școlare, încât astăzi avem o mulțime de bărbai creșcuți cu cheltuiala asociațiilor.

Dar tinerimea noastră școlară se bucură și de alte ajutoare. Bărbai de vrednică aducere aminte fondară internate și stipendii în folosul ei. Dintre toți vom aminti numai pe Dr. Romonțai, Goidu, mitropolitul Șulț și Vancea, Zsiga.

Nu putem să trecem cu vederea nici mișcările de asociațiune ale învățătorilor noștri. Vedem cu bucurie, cum dinșii în toate diecesele formară reuniuni, cari țin și desbat cestuini pedagogice.

Ca rezultat al activității culturale întreprinse din mai multe părți, vedem clasa noastră inteligentă sporindu-se pe ci ce merge. Numai în sala aceasta sîntem mai mulți, decât era numărul acolora cari înainte cu 50—60 de ani sciau carte.

Un rezultat al cultuiei este și apărutarea cestuini materiale și financiare. Astfel astăzi avem și noi un institut de credit „Albina” din Sibiu, alte două la Năsăud și Făgăraș, ear la unul tot în Sibiu sîntem tovarăși.

Cu literatură, deși încă tot începători, avem și reprezentanți vrednici ai științelor și ai beletristicii. Dăm Academiei de științe din București câți-va membrii distinși. Un Cipariu este decoreat învățătorilor români, un Șaguna va rămâne nemuritor în istoria bisericească, un Andrei Mureșan a scris cel mai puternic imn românesc.

Au luat parte.

Dintre dame: Lucreția Olariu din Deva, Letiția Oncu (în costum național), Iulia Boșan din Curtici, Silvia Tehér din Boroșineu, dnele David, Nicoara, Tămășdin din Curtici, Rădnian din Curtici, Beleşiu, Veliciu din Ineu mic, Emilia Micla, Elena Hamza din Fiscut (în costum național, d-nele Cornea (în costum național), Maria Purcaru, Mera din Șiria, Bonciu, Rea Silvia Ceotea, Mercea din Pecica, Sida din Șiria, Iulia Gebeles din Pecica, Conopan (în costum național), Maria Selceleanu din Cela (în costum național), Ana Voica, Șepețianu (în costum național), Misiciu, Stănescu (în costum național), Fizeșan, Bogdan din B. Comloș, v. d. Comloșan, Vuia (în costum național), Melania Papp (în costum național), Ana Crăciun.

Domnișoare: Silvia și Iulia Boșan din Curtici, Adela Măriencescu (în costum național), Eugenia Serb, Melania Balint, Adelina Braun, Silvia Tămășdin, Emilia și Irma Radușan, Caterina Stan, Cornelia Beleşiu, Regina Cornea (în costum național), Irina Antal, Livia Șerbanu, Alexandrina Șerban, Petronela Misiciu, Caterina Bragia, Dragina Mera, Ana Bonciu, Livia Bogdan, Neli Teucean (în costum național), Maria Stoicoviciu, Iuliana Petianu (în costum național), Mezin, Iustina Roman (în costum național).

Limba noastră are catedră la trei universități și la toate gimnasilor pe unde locuiesc Români. Studiul limbei a luat o direcțiune mai serioasă: stilul a devenit mai corect, mai românesc.

Diaristica asemenea începe a lua un avânt. Atunci nu aveam nimic, mai târziu numai „Gazeta”, care eșia de două ori pe săptămână: astăzi avem 2 diare cotidiene politice, 4 cari apar mai de multe ori pe săptămână; mai avem câte-va foi beletristice, pedagogice, bisericesci, populare, ba și o revistă umoristică.

Cele mai multe din ele se tipăresc în tipografii românești, de cari avem 8

Ca artă nu în toate ramurile putem să înregistrăm ceva. Sculptură nimica, pictură prea puțină. Dar în muzică putem arăta mai mult. Românul e cântăreț, îi place a cânta. El însuși ni-o spune aceasta prin doina din colecțiunea d-lui Alexandri:

Bate vînt de primăvară,  
Eu cînt doină pe afară,  
De m'îngân cu florile  
Și priveghetorile.  
Vine eara viscoloașă,  
Eu cînt doină 'nchis în casă,  
De-mi mai mîngăiu dîile,  
Dîile și noptile.  
Frunța 'n codru cît învie,  
Doină cînt de voinicie;  
Cade frunza jos în vale,  
Eu cînt doina cea de jale;  
Doină dîc, doină suspin,  
Tot cu doină m'eu mai tîn;  
Doină cînt, doină șoptesc,  
Tot cu doină viețuiesc!...

În epoca cu care comparăm situațiunea noastră de astăzi, muzica noastră se manifesta numai prin doinele poporului. În ele românii își revărsa tainele sufletului, în ele flăcăul își spunea dragostea; în ele poporul își plîngea durerea și tot ele erau isvorul mîngăierii sale.

Clasa mai cultă, asemenea iubitoare de cântece, în ceasuri de veselie și la petreceri, cîntă nise versuri bătrâne sau improvizate, aplicate mai cu seamă la melodii străine, dar executate cu un accent bisericesc, căci partea cea mai mare a cântăreților aparținea bisericii ori se trăgea de acolo.

Din biserica a pornit și dezvoltarea muzicii noastre. Începutul a fost înființarea corurilor bisericesci, întâiu la catedrale, în urmă și la alte biserici de frunte.

Încetul cu încetul aceste coruri începură apoi să studieze și piese lumesci, și indeletnicindu-se de ajuns, deteră concerte, reprezentări piese muzicale cu succes crescînd. Astfel de coruri avem la Lugoj, Brașov, Sibiu, Făgăraș, Timișoara, Caransebeș și Oravița.

Se iviră apoi talente muzicale, cari merseră să studieze în străinătate muzica mai înaltă și reîntorcîndu-se luară direcțiunea unor coruri, prezentându-se și ca compozitori. Astfel era regretatul Porumbescu, astfel sînt d-nii Dima în Sibiu, N. Popoviciu la Caransebeș, Tudor cav. de Flondor la Cernăuți și Mureșan la Brașov.

Între aceste unii oameni cu zel, vîdînd talentul musical al poporului, formară coruri vocale în poporul dela sate. Încercarea isbuti și în curînd lumea română fu surprinsă, că corurile noastre vocale din popor cîntă armonios în biserici, mai apoi dau concerte și în cele din urmă joacă piese întregi.

Al fraților plugari din Chiseten, în frunte cu bravul lor preot dl Lucian Șepețian, e meritul începutului. Lor le compet aplausele recunoștinței, căci ei au format cel dintăiu cor vocal de plugari români. De atunci au trecut mulți ani la mijloc, corul din Chiseteu și-a serbat și iubilul de 25 ani; da la acea sîrbătoare frumoasă a avut plăcerea d'a vedea întrunindu-se 11 coruri vocale de plugari români, căci frumosul seu exemplu fu imitat și în alte sate încât astăzi avem aproape la 30 de asemenea coruri.

Cu mîndrie constatăm aceasta, căci ele ne formează un titlu de fală, care ne spune că în asta privință am întrecut mai toate popoarele cu cari locuim împreună, ba asemenea coruri nici în România nu găsim. E bine, un popor, care are atăta talent pentru artă, e capabil de cultură, are un viitor frumos!

Din corurile vocale ale poporului și ale clasei mai culte eșiră și trupele noastre de diletanți, cari din când în când dau reprezentațiuni teatrale... Ba în timpul din urmă s'a format și o trupă ambulantă...

Spre a da artel teatrale la noi o direcțiune serioasă, eată motivul pentru care s'a înființat societatea noastră. Teatrul fiind un organ puternic pentru răspîndirea cultuiei, pentru poleirea gustului și pentru cultivarea limbei: voim să avem și noi un teatru, măcar și ambulant, care să îndeplinească această misiune.

Scopul nu este încă atins, căci lipsește ne sînt multe și alte întreprinderi asemenea reclamă ajutorul nostru: dar putem dîce, că este asigurat în viitorul cel mai de aproape...

Această credință ni se întărește și prin călduroasa primire ce cu astă ocaziune ați făcut Societății noastre; căci cler, inteligență și popor v'ati adunat aici spre a ne da spriginul.

Încă odată vă salut pe acest teren, căci este terenul cultuiei, și am onoare a deschide adunarea generală a Societății pentru fund de teatru român!

„Familia”.

## Congresul pentru proprietatea literară și artistică.

La finea lunei trecute s'a întrunit la Berna Congresul internațional pentru a căuta mijloacele de a protege proprietatea literară și artistică.

Dispozițiunile principale adoptate de către acest Congres sînt următoarele:

Autorii aparținînd la fie-care din țările contractante, vor fi asimilați în toate celelalte țări ale Uniunii cu autorii naționali.

Expresiuinea „opere literare și artistice” cuprinde: operele dramatice sau dramatico-musicale, compozițiunile muzicale cu sau fără cuvinte, operele de desen, pictură, sculptură, gravură, litografie, ilustrațiuni, charte, planuri, crochieri, în fine toate producțiunile literare, științifice sau artistice cari ar pute să fie publicate prin ori ce mod de tipărire sau de reproducțiune.

Autorii din una din țările Uniunii se vor bucura în toate țările Uniunii de dreptul exclusiv de traducțiune al operilor lor în timp de zece ani, după publicarea într-una din țările Uniunii, a traducțiunei operii lor autorizată de dînsii.

Va fi autorizată publicarea de extrase, de fragmente sau de bucăți întregi ale unei lucrări literare sau artistice care a apărut pentru întâia oară într-o altă țară a Uniunii, cu condițiunea că această publicare să fie apropiată sau adoptată la învățămînt și să aibă un caracter științific; va fi autorizată asemenea publicarea reciprocă de christomații compuse din lucrările diferiților autori. Cu toate acestea, va trebui în totdeauna a se face mențiune de numele autorului sau de sorgintea de unde sînt luate aceste extrase. Va fi considerată ca ilicită inserțiunea de compozițiuni muzicale, în culegerile destinate pentru școlile de muzică.

Articolele de diare sau culegerile periodice vor pute să fie reproduse în original sau traducere. Această facultate nu se întinde și în ceea ce privește romanțele — foile sau articolele de științe și de artă.

Dreptul de protecțiune al operilor muzicale atrage după sine interdicerea bucăților numite arangiamente de muzică, precum și a altor bucăți care, fără consimțimîntul autorului, sînt compuse pe motive estrase din dîsele opere, sau reproduc opera originală cu modificări, cu reduceri sau adăugări. Contestațiunile la cari va da nas. cere această clausă vor fi lăsate la aprecierile tribunalelor.

Stipulațiunile protectoare se aplică la reprezentățiunea publică a operilor dramatice sau dramatico-musicale, fie sau nu publicate aceste opere. Autorii operilor dramatice sau dramatico-musicale vor fi protegiați, cît va ține dreptul lor, contra reprezentațiunii neautorizate a traducerei operilor lor. Sînt rezervate drepturile autorului care declară în titlul sau în capul operei că execuțiunea publică a operei este oprită.

Pentru a justifica urmărilor în contra contrafacerilor, va fi de ajuns ca numele autorului să fie indicat pe titlul sau în josul dedicației, prefaței sau la finea operei.

Ori-ce lucrare contra-făcută va pute să fie secuestrată la importațiunea ei în una din acele țări ale Uniunii, unde opera are drept la protecțiunea legală.

Un biuoru internațional, cu sediņa la Berna și întretinut cu cheltuielile Statelor Uniunii, va fi însărcinat cu tot ce privește supravegherea și protecțiunea proprietății literare și artistice.

## Cronică.

**Maiestatea Sa** a sosit la 30 Septembrie n. 4 oare dimineața din Budapesta la Viena. Monarhul s'a pus numai decât la masa de scris pentru a rezolva afaceri de stat și acte, cari așteptau după contra-signatura împărătească. Cătră 9 oare Maiestatea Sa era la gară așteptînd sosirea oaspeților de vînat, regele Albert de Saxonie și prințul Vilhelm din Prusia. După amiazi societatea de vînat a plecat la Neuberg.

**Adunarea generală a universității săsesci** va ține în 3 Octombrie a. c. sediņa. După sfîrșitul acesteia va urma o sediņa a celor 7 judecători.

**Iluminarra electrică a Timișoarei** s'a făcut pentru a întâi dată la 29 Septembrie n. Orașul părea o mare de flăcări. Curentul electric se poate închide în ori ce moment și pentru ori care stradă sau parte a orașului.

**Steaguri maghiare la Predeal.** Cetim „Kol. Kőzl.”: „Din incidentul călătoriei parechei princiare de coroană, gara din Predeal era împodobită cu tot felul de steaguri, dar steag ungurese nu se putea vedea nicăiri. Șeful garei din Predeal a comandat ce e drept steaguri maghiare din Budapesta și acele au și sosit, dar direcțiunea căilor ferate române a interzis pe cale telegrafică aninarea acolora”. Maghiarii numai doar nu vor să comande și pe pămîntul străin. Vor fi întăritat pe postă.

**Fortificarea Bucureștilor.** — Lucrările de fortificare au început într'un punct, supt conducerea ofițerilor de geniu.

**Nihilistii.** Diarul „Justice” din Londra află că mișcarea revoluționară se întinde mereu în Rusia, atît în armata regulată cît și între marinari. O mașină infernală a isbucnit dîile acestora în lagărul regimentului Sarazoff care se află în acest moment la Wilna; mai mulți oameni și cai au fost uciși sau răniți. Cea mai mare parte a lagărului a fost distrusă de foc.

## Din Biblioteca populară a „Tribunei” au apărut până acumă:

- Nr. 1. Pădureanca. Novellă de Ioan Slavici. 12 coale tip. broș. elegant. Un exemplar 40 cr. sau 1 leu nou.
- Nr. 2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 15 bani.
- Nr. 3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 15 bani.
- Nr. 4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 20 bani.

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vîndătorilor se dă rabatul cuvenit.

## Listă de contribuiri

pentru  
ajutorarea studenților români nenorociți.

Transport din Nr. 115: 100 lei și fl. 264.—

Din Roșia-montană:

|                                        |                       |
|----------------------------------------|-----------------------|
| Dr. A. Balintu, fisic montan . . . . . | fl. 2.—               |
| Candin Ciura . . . . .                 | „ —.50                |
| Alexandru Giurea jun. . . . .          | „ —.50                |
| N. N. . . . .                          | „ —.50                |
| Suma . . . . .                         | 100 lei și fl. 267.50 |

Sibiu, 16 Septembrie v. 1884.

Alte contribuiri binevoitoare se vor cuita în public.

Redacțiunea.

## Posta ultimă.

Budapesta, 1 Octombrie n. Preșident al comisiunii casei magnaților ce are să redacteze răspunsul la mesagiul regal s'a ales Iosif Szlavy. Partidul independent din 48 a ales unanim pe Danil Irányi de president al seu.

Agram, 1 Octombrie n. În sediņa de ađi a dietei croate deputații și-au prezentat mandatele și s'au tras la sorți secțiunile.

Neapole, 1 Octombrie n. Ieri au fost 122 casuri de îmbolnăvire și 51 casuri de moarte de choleră.

Genua, 1 Octombrie n. Ieri au fost aci 66 casuri de îmbolnăvire și 47 casuri de moarte de choleră.

Paris, 1 Octombrie n, „Journal de Paris” desminte scirea despre o convențiune francezo-germană. Vicarul apostolic din provincia Yentah a fost omorît. În contra creștinilor s'a pornit o persecuțiune strașnică.

## Serviciul telegrafic

al

## „TRIBUNEI”.

Budapesta, 2 Octombrie n. Camera deputaților a verificat alegerile tuturor deputaților, afară de acele care sînt contestate. Sâmbătă se va face alegerea presidentului precum și a celorlalți funcționari ai camerei. — Comitele suprem al comitatului Jasz-Nagy-Kun-Szolnok, Franz Beniczky, s'a numit secretar de stat la ministerul de interne. — La c turmă de vite transportate dela Bistrița-Năsăud la Pojon s'au constatat simptome de pesta bovină. Din cauza aceasta tîrgul de vite ce era să se țină Luni ce vine s'a oprit. Consiliarul ministerial Liphay se duce la Pojon pentru-ca în calitate de comisar al guvernului să iee măsuri de carantină și totodată să hotărască cînd se va ține tîrgul proxim. Direcțiunile tuturor căilor ferate sînt provocate pe cale telegrafică deocamdată să nu mai primească vite spre a le transporta la Pojon.

Laibach 2 Octombrie n. Ađi dimineața trenul de persoane Viena—Triest, din cauza schimbărei false în gara de aci a isbit trenul de mărfuri; două persoane sînt ușor rănite, mai multe vagoane de mărfuri și locomotiva trenului de postă sînt distruse.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

## Extrase de concursuri bisericesci-scolare.

## Stațiuni învățătoresci vacante:

1. Nadaștia superioară, salar 300 fl., cuartir și lemne.
  2. Ruda cu fiilele Plopu, Poeneța, Voineni, și Heșdeu cu fiilele: Florese, Cernișoara și Goleșiu unde se va ține școală ambulantă; salar 240 fl., cuartir și lemne.
  3. Cinciș cu filia Cerna, salar 150 fl., cuartir și lemne.
- Termin 20 Septembrie st. v.  
Concursurile sunt a se adresa oficiului protopresb. gr.-or. al Hațegului.

1. Mogoagea. Termin 30 Septembrie. Emolumente: Salar 300 fl. în rate anticipative lunari, locuință și lemne.
- Concursurile sunt a se adresa oficiului protopresb. gr.-or. în Dej.

## Extrase din foaia oficială.

## Licitațiuni:

- Decembrie 22. Timișoara (suburbii Iosefin) casa Minodorei Zvekits. (Tribunalul de acolo).
- Noembrie 28. Realitățile lui Samuil Nagy în Brașov. (Tribunalul de acolo).
- Octombrie 22. Realitățile lui Petru Habschied din Biserica-Albă. (Tribunalul de acolo).
- Decembrie 31. Realitățile contelui Ludovic Bombelles din s. a. Uhhely pentru datoria de 236.913 fl. 40 cr. (Tribunalul de acolo).
- Decembrie 15. Realitățile lui Ioan Roth din Arad pentru datoria de 17.387 fl. 40 cr. (Tribunalul din Arad).
- Octombrie 14, 15 și 16. Dreptul de crișmarit și măcelărit, apoi consumul de zahăr și bere din Brașov. (Direcțiunea financiară din Sibiu).

## Oficii vacante:

- La direcțiunea financiară din Sibiu două posturi de secretari cl. II. Termin 3 săptămâni.
- La fiscalatul regesc din Elisabetopol un post de scriitor; salar 600 fl. Termin 6 Noembrie a. c.
- La tribunalul din Panciova un post de scriitor; salar 600 fl. Termin 4 săptămâni.
- În Borșa (Maramureș) postul de medic cercual; salar 400 fl. Concursurile sunt a se adresa oficiului pretorial în Vissó. Termin 31 Octombrie.
- La perceptoratul de dare din Oravița postul de controlor eventual câte un post de contabil cl. IV. și cl. VI. Termin 3 săptămâni.
- La perceptoratul de dare din Sătmăreș post de contabil cl. IV. eventual cl. VI. Termin 11 Octombrie.
- La fiscalatul din Sighetul-Marmației un post de scriitor; salar 600 fl. Termin 7 Noembrie.

## Bibliografie.

„Preotulu român”. Diar bisericesc, scolastic și literar. Gherla, August 1884. Anul X. Nr. 14. Sumar: Aseșmintele sacre ale cultului divin din s. Pareseme. — Dumineca vameșului și a fariseului. — Diverse. — Adunarea generală a Asociației transilvane. — Invitare de prenumerațiune.

„Amicul Familiei”. Diar beletristic și enciclopedic-literar. Gherla, 1/13 Septembrie 1884. Anul VIII. Nr. 17. Sumar: Căsătoria (studiu social premiat cu 100 franci). — Unde mergi frumoasa mea (poesie). — Luculus (novelă originală). — Primul joc lungă pian (ilustrațiune). — Confidența (ilustrațiune). — Renascerea limbii românești în vorbire și scriere. Partea a doua: Înori în scriere. XIV. Peripețiile ortografiei române cu litere latine dela anul 1821 până la comisiunile filologice-ortografice din 1850—60, de Gregoriu Silași. — Diverse.

Nr. 18. Gherla, 15/27 Septembrie 1884. Sumar: Un amor vechi și altul nou (scenă în versuri) de Georgiu Simu. — Luculus (novelă originală). — Madona xistina de Rafael (ilustrațiune). — Ei. . . . (poesie). — Mă înțrebi. . . . (poesie). — O lipsă simțită. — Corespundență din Selagiun. — Diverse.

## LOTERIE.

Tragerea din 1 Octombrie st. n.

Sibiu: 12 23 49 85 64.

## Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta dela 1 Octombrie st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. — până —. — (lungă Tisza) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.70 până 8.20, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Bacskă) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. — până —. — (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.40 până 7.90.

Săcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.70 până 7.95.

Orđ (nutreț): 60—62 Kilo fl. 6. — până 6.35; (de berărie) 62—64 Kilo fl. 6.75 până 9.60.

Ovăș (unguresc) 37—40 Kilo fl. 5.95 până 6.30.

Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.35 până 6.40; de alt soi fl. 6.30 până 6.35.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12. —.

Mălain (unguresc): fl. — până —.

## Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.40 până 8.42 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.78 până 7.89.

Săcara (primăvară) 69<sup>1</sup>/<sub>10</sub> Kilo fl. 5.78 până 5.80.

Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 5.66 până 5.68.

Rapița (August—Septembrie) fl. 11.75 până 12.75.

Spirit (brut) 100 L. fl. 28. — până 28.50.

## Bursa de Viena

din 1 Octombrie st. n. 1884.

|                                                               |                                  |
|---------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| Renta de aur ung. 6%                                          | 122.40                           |
| „ „ hârtie „ 4%                                               | 93.30                            |
| „ „ hârtie „ 5%                                               | 88.85                            |
| Împrumutul căilor ferate ung.                                 | 142.65                           |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) | 96.30                            |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) | —                                |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) | 102.30                           |
| Bonuri rurale ung.                                            | 101. —                           |
| „ „ cu cl. de sortare                                         | 100. —                           |
| „ „ bânățene-timișene                                         | 100.25                           |
| „ „ cu cl. de sortare                                         | 100. —                           |
| „ „ transilvane                                               | 100.50                           |
| „ „ croato-slavone                                            | 100. —                           |
| Despăgubire pentru dijma ung. de vin                          | 98.90                            |
| Împrumut cu premiu ung.                                       | 114.50                           |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin                      | 115.25                           |
| Renta de hârtie austriacă                                     | 80.85                            |
| „ „ argint austriacă                                          | 81.95                            |
| „ „ aur austriacă                                             | 103. —                           |
| Losurile austr. din 1860                                      | 134.20                           |
| Acțiunile băncii austro-ungare                                | 855. —                           |
| „ „ de credit ung.                                            | 290.40                           |
| „ „ „ „ austr.                                                | 291.50                           |
| Argintul                                                      | —                                |
| Galbeni împărătești                                           | 5.77                             |
| Napoleon-d'ori                                                | 9.66 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| Mărci 100 imp. germane                                        | 59.75                            |
| Londra 10 Livres sterline                                     | 121.55                           |

## Bursa de Budapesta

din 1 Octombrie st. n. 1884.

|                                                               |        |
|---------------------------------------------------------------|--------|
| Renta de aur ung. 6%                                          | 122.20 |
| „ „ hârtie „ 4%                                               | 93.15  |
| „ „ hârtie „ 5%                                               | 88.85  |
| Împrumutul căilor ferate ung.                                 | 142.25 |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) | 96.25  |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) | 118.25 |
| Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) | 102. — |
| Bonuri rurale ung.                                            | 100.50 |
| „ „ cu cl. de sortare                                         | 100. — |
| „ „ bânățene-timișene                                         | 100. — |
| „ „ cu cl. de sortare                                         | 100.25 |
| „ „ transilvane                                               | 100. — |
| „ „ croato-slavone                                            | 100. — |
| Despăgubire pentru dijma ung. de vin                          | 98.75  |
| Împrumut cu premiu ung.                                       | 114.25 |
| Losuri pentru regularea Tisei și Segedin                      | 115.25 |
| Renta de hârtie austriacă                                     | 80.60  |
| „ „ argint austriacă                                          | 81.50  |
| „ „ aur austriacă                                             | 103. — |
| Losurile austr. din 1860                                      | 134.50 |
| Acțiunile băncii austro-ungare                                | 850. — |
| „ „ de credit ung.                                            | 291. — |
| „ „ „ „ austr.                                                | 291.80 |
| Argintul                                                      | —      |
| Scrișuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina”     | 101.50 |
| Galbeni împărătești                                           | 5.75   |
| Napoleon-d'ori                                                | 9.66   |
| Mărci 100 imp. germane                                        | 59.65  |
| Londra 10 Livres sterline                                     | 121.55 |

## Bursa de București.

Cota oficială dela 30 Septembrie st. n. 1884.

|                               |                                      |                                 |
|-------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------|
| Renta amort. (5%)             | Cump. 96 <sup>1</sup> / <sub>8</sub> | vënd. —                         |
| — Rur. conv. (6%)             | 104.30                               | 104.30                          |
| Act. de asig. Dacia-Rom.      | 368. —                               | 366 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| Împr. oraș. București         | —                                    | —                               |
| Banca națională a României    | 1396. —                              | 1410. —                         |
| Credit mob. rom.              | 205. —                               | 207. —                          |
| Act. de asig. Națională       | 243 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>      | 244. —                          |
| Scrișuri fonciare urbane (5%) | 91.50                                | 87.50                           |
| Societ. const.                | —                                    | 283 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> |
| Aur                           | 5.30                                 | —                               |

Am onoare a aduce cu supunere la cunoștința publicului p. t., că pot servi cu tot felul de

## Afumături

Cârnaței de Frankfurt (à 6 cr.) și de Ilean (à 3 cr.)

cu prețurile cele mai eține și în calitate cea mai bună și totdeauna proaspătă.

Comande în afară se efectuează cât mai prompt.

Cu toată stima

George Hersch,  
Strada Călnădiei Nr. 32.

[82] 4

## Schweighofer fii

fabrica imp. reg. de clavire în Viena

pentru Transilvania și în Sibiu

în

depositul de clavire al lui Heldenberg

numai în mostre alese și cu prețuri originale se recomandă cu tot adinsul p. t. publicului din provincie. [43] 20

## Cancelaria

advocatului [89] 2—3

Dr. Nicolau Olariu

se află din 1 Octombrie st. n. a. c. în strada Honterus Nr. 2 parterre.

## Invitare de abonament la cele mai eține diare române.

„Amiculu Familiei” diuar beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. Apare regulat în 1/13-a și 15/27-a și a fie-cărei lune în numeri câte 2—3 coale; — și publică: *novele, poezii, romanuri, aventuri picante, impresiuni de călătorie, studii sociali, — articlii științifici* mai ales din sfera economiei și a igienei de casă. — *sciri din lumea mare* cu preferință acelea, cari interesează mai de aproape societatea românească, — *principii de viață și notițe de petrecere*. Fie-care număr este bogat și frumos ilustrat. — Prețul de prenumerațiune pre anul întreg e numai 4 fl. pre ½ an 2 fl. pre ¼ de an 1 fl. v. a. — pentru România pre anul întreg 10 franci — lei plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„Preotulu român”. Diuar bisericesc, scolastic și literar. Apare regulat în 1-a și 16-a și (c. n.) a fie-cărei lune, în numeri câte de 1¼ — 2½ coale și publică: *articlii din sfera tuturor științelor teologice* — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali, dar mai ales rituali, — *predice* pre domineci, serbători și diferite ocațiuni, mai ales pentru ocațiuni funebre, precum și *schife de predici*, și ori-ce amenunte aplicabili în predici, *catechese* și alte *învățături pentru popor*, *tractate pedagogice, didactice, studii și recensuri literare, sciri* — din sfera bisericească, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pre ½ 2 fl., pre ¼ 1 fl., — Pentru România pre anul întreg 10 franci — lei, — plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„Cartile Sateanului Român”. Pentru toate trebuințele poporului român. Apare în fie-care lună câte una carte de 1 — 1½ coală — și publică: *novele populare, istorioare, fabule, poezii, anecdote, proverbi* și alte amenunte de *învățături și petrecere, cunoștințe de economie, industrie, igienă ș. a.* — *sciri din lumea mare* mai ales acelea cari mai de aproape ating pre poporul nostru. — Prețul de prenumerațiune pre un an întreg e numai 1 fl. v. a., pentru România 2 franci 50 bani — plătibili în timbre postali.

Toate aceste trei diare deodată abonate costau pre anul întreg 8 fl. v. a., pentru România 20 franci — lei.

== Exemplare complete dela începutul anului mai sânt câteva. ==

☞ Aceia, cari vor abona toate trei diarele noastre, ori barem două din ele, vor primi **îndată gratis** patru portrete foarte frumoase. ☞

☞ **Numeri de probă se trimit gratis ori cui.** ☞

☞ A se adresa la: **Cancelaria „NEGRUTIU”** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vândare următoarele

☞ **opuri de minune eține:** ☞

**Amoru și dincolo de mormântu.** Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negrutiu. Prețul 30 cr.

**Bibliotec'a Sateanului Român.** Cartea I., II., III., IV., cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

**Bibliotec'a Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

**Colectă de Recepte** din economie, industrie, comerț și chemie pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

**Apologie.** Discuțiuni filologice și istorice magiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

**Renascerea limbii românești** în vorbire și scriere învederită și apretiată de Dr. Gregoriu Silasi Broșura I. și II. Prețul fie-căreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr.

**Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini cuprinde 103 poezie bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

**Ifigenia în Aulida.** Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în viersuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

**Ifigenia în Tauris.** Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în viersuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

**Branda sau Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

**El trebuie să se însoare.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negrutiu. Prețul 25 cr.

**Secretele alor trei nopți** sau trei morți vii. Roman angles după Frankstein de Pamfilu I. Grapini. Prețul 50 cr.

**Herman și Dorotea** după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețul 50 cr.

**Economie** pentru scoalele popor. de T. Rosiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

**Petulantul.** Comedie în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Siulutiu. Prețul 30 cr.

**Nu mă uita,** Colecțiune; de viersuri funebreale urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

☞ Toate acestea 20 opuri deodată procurate se dau cu prețul bagatel de 3 fl. 60 cr. ☞

[48] 23—24